

Stichting Behoud Joodse begraafplaats Oisterwijk

Opgericht 16 april 2012
KvK-nummer 55119271
Raborekening NL35 RABO 0144 0193 02
Secretaris J. Germans
Hertog Hendriklaan 11 5062 CJ Oisterwijk
info@jb-oisterwijk.nl
www.jb-oisterwijk.nl
ANBI

Jaarverslag 2018 Stichting Behoud Joodse begraafplaats.

Algemeen

De Stichting Behoud Joodse Begraafplaats Oisterwijk is opgericht op 16 april 2012. Doel van de Stichting is het behouden en restaureren van de Joodse Begraafplaats, gelegen aan de Hondsbegselaan (ongenummerd) te Oisterwijk.

Het logo. Frisse kleuren die u ongetwijfeld herkent als de kleuren van het Joods Historisch Museum in Amsterdam.

Uit de statuten: De stichting heeft ten doel: de ondersteuning en bevordering van de instandhouding van de Israëlitische begraafplaats te Oisterwijk in verband met de cultuurhistorische waarde van de begraafplaats met inachtneming van de voorschriften van de Joodse Codex zoals deze wordt gehanteerd en uitgelegd door het Opperrabbinat voor Nederland en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het (doen) onderhouden en restaureren van de Joodse begraafplaats te Oisterwijk en het daartoe verwerven van (financiële) middelen.

Het bestuur bestaat uit K. Welmers voorzitter; Dr. Ir. J. Germans secretaris; Mr. J. A. D. M. Vrijdag penningmeester; Mevr. M. Wagenaar-van Oss, de heren R. E. Vis, P.H.J. v.d. Plas en F.J.W.M. Tabbers, leden.

De begraafplaats betreft een Rijksmonument nr. 46806. De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel nr. 55119271. Rabobankrekening NL35RABO0144019302. Door de belastingdienst is de Stichting aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

De begraafplaats is eigendom van de Stichting Joods begrafeniswezen Brabant, Hendrik Casimirstraat 23 5616BJ Eindhoven. Voorzitter is Marijke Wagenaar- van Oss en secretaris is Berry Rosenberg.

Op 7 mei 2018 werd de algemene ledenvergadering gehouden.

Restauratie

De toegangspoort is in 2018 verfraaid met twee hardstenen tableaux. Links de aanduiding “Huis van de Levenden 1748” in het Nederlands en rechts de aanduiding “Beth Chaim 5508” in het Hebreeuws. Aan de achterzijde is een tableau aangebracht met het opschrift “Restauratie 2012-2017 Stichting Behoud Joodse Begraafplaats Oisterwijk” Een prachtige poort waarover wij vaak lovende reacties ontvangen.

Op de begraafplaats zijn enkele grafmonumenten beschadigd en afgebrokkeld. Dit is veroorzaakt door roestvorming van metalen onderdelen en vorst schade. Het is de bedoeling de stenen waar mogelijk deskundig te repareren in 2019 en 2020. Ook zullen diverse opschriften opnieuw geschilderd moeten worden. Op een aantal plaatsen zal het voegwerk aan de muur hersteld en bijgewerkt moeten worden.

Berging

Om de begraafplaats en het metaheerhuisje netjes en opgeruimd te houden ontstond de behoefte aan een bescheiden berging op het terrein nabij de begraafplaats. In 2018 zijn daar plannen voor gemaakt en een tekening, is er een gesprek met de gemeente geweest, en zijn er gelden verworven voor de bouw. Begin 2019 is gestart met de bouw en inmiddels kan wel verklapt worden dat er een bijzonder fraaie en degelijke berging is gerealiseerd met een toilet. De buurman stelt stroom en water beschikbaar. In het volgende verslagjaar hierover meer.

Vertaling Memorboek/Pinkas

De plannen om de Pinkassiem¹ uit Oisterwijk te laten vertalen hebben in het afgelopen jaar verder vorm gekregen.

Dankzij meerdere giften en bijdragen is de begroting ten bedrage van € 20.622,= sluitend. Jenneken Schouten² heeft opdracht gekregen de manuscripten te vertalen. Maandelijks werkt zij hieraan en er hebben 4 voortgangsgesprekken plaats gevonden. Zij kan voor ondersteuning een beroep doen op Dr. Hannah Neudecker, voormalig universitair docent Modern Hebreeuws aan de Universiteit te Leiden en Dr. Bart Wallet, Historicus aan de Vrije Universiteit Amsterdam en verbonden aan de afdeling Hebreeuwse en Joodse studies aan de Universiteit van Amsterdam en zij maakt dankbaar gebruik van de Internetrabbijn uit Amerika.

De planning is dat het vertaalwerk in boekvorm verschijnt en dit jaar afgerond wordt.

¹ In 1756 vestigde de opperrabbijn Jekoiesel ben Sueskind zich in Oisterwijk. Samen met de voormannen van de Joodse gemeente schreef hij enkele pinkassiem en een memorboek.

Deze manuscripten zijn opgenomen in de Bibliotheca Rosenthaliana, Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam. Het zijn handgeschreven manuscripten in de Jiddische en Hebreeuwse taal en dateren uit 1764, 1770 en 1781. Het zijn Joodse pinkassiem en voor een deel ook memorboek. De pinkassiem zijn van grote betekenis voor de geschiedenis van de joden in Brabant in de 18^e eeuw en geven inzicht in de samenstelling en het functioneren van de Joodse gemeenschap in Oisterwijk.

² Jenneken Schouten (1995), Masterstudent Hebrew and Jewish Studies te Amsterdam en Masterstudent Translation Studies te Leiden. Zij studeerde hiervoor Hebreeuwse en Joodse studies en Engelse taal en literatuur aan de Universiteit te Leiden (en heeft ruime ervaring met archiefwerk met Jiddische handschriften en Hebreeuwse teksten.

Het Terrein

In 2018 hadden we te kampen met een bijzonder droog jaar. Het gras op de begraafplaats is nagenoeg geheel verdord. In 2019 trekt het weer wat aan. De aanplanting op het buitenterrein had zwaar te lijden. Enkele planten zijn dood gegaan. Op verzoek heeft de Gemeente Oisterwijk een aantal weken water gegeven aan de nieuwe beplanting waarvoor hartelijk dank.

We hebben ons aangemeld voor het project 'ErvenPlus' waarin diverse gemeentes samen met natuurwerkgroepen, ZLTO-afdelingen, Brabants Landschap en projectbureau Orbis investeren in meer biodiversiteit op Brabantse erven. Wij kregen in 2018 de beschikking over een 5 fruitbomen en kastanjes en over een zaaimensel van bloemen voor de wilde bij en broedkastjes voor vogels. Deze zijn gepland, gezaaid en opgehangen. Door de droogte is slechts een deel effectief geweest. Op 18 januari 2018 ontstond door de zware storm schade aan de afrastering. Met de buurman Ben Poelman is de schade gedeeld. Thans is het perceel naast de begraafplaats weer doorverkocht aan E.G. Wilborts die er naar verluid een huis gaat bouwen en er wil gaan wonen.

Anne Frankboom

Op 15 november 2017 is aan de begraafplaats een 'Anne Frank boom' geschonken. De boom is een opgekweekt exemplaar van een zaailing van de kastanjeboom die bij het Achterhuis van Anne Frank in Amsterdam stond. De boom is op de begraafplaats binnen de ommuring gepland. Tijdens de Open Monumentendag 2018 is de boom officieel onthuld door de burgemeester tijdens een kort plechtigheid. Bij de boom is een passend bordje geplaatst en thans is gebleken dat de boom ook de droge zomer van 2018 goed is doorgekomen.

Openstelling

Ruim 1000 mensen hebben in 2018 de begraafplaats bezocht. Individueel en in groepsverband. We ontvangen veel positieve reacties op zowel de resultaten van de restauratie als op de openstelling.

Elke laatste zondag van de maand van april tot en met oktober is er om 11.00 uur een rondleiding o.l.v. een gids van Heemkundekring De Kleine Meijerij. Daarnaast kunnen groepen een rondleiding krijgen op afspraak. Dat kan op elke dag behalve de zaterdag, de Sabbat.

Op de vrijdagen van 1 mei tot 1 oktober was de begraafplaats open voor het publiek van 10.00 uur tot 16.00 uur. Er wordt dan door 2 vrijwilligers informatie gegeven en toezicht gehouden.

Daarnaast worden rondleidingen gehouden voor individuele belangstellenden die bijvoorbeeld een familiegraf zoeken en voor sponsors

In maart hebben 27 vrijwilligers deelgenomen aan NL-doet en hebben de begraafplaats en het bos er om heen opgeruimd. Er is een grindbak gemaakt rondom het metaheerhuisje voor de waterafvoer en er zijn bladvangsers aangebracht.

Onder de gasten bevonden zich ook diverse schoolklassen. Met mevrouw Liesbeth Bijvoet, zakelijk directeur van het Joods Historisch Museum wordt overleg gevoerd over een lespakket voor leerlingen. Zij heeft de begraafplaats in het afgelopen jaar daartoe ook bezocht.

In 2018 werd wederom deelgenomen aan de landelijke Monumentendag.

Convenant.

In 2018 is besloten om alle afspraken, tussen de eigenaar, De Stichting Joods begrafeniswezen Brabant en de Stichting Behoud Joodse Begraafplaats Oisterwijk, in een convenant op te nemen.

Continuering

Besloten is uit te zien naar nieuwe bestuursleden met het oog op de continuering van de Stichting en om de continuïteit van al het goede wat is verricht te waarborgen. Op de jaarvergadering 2019 zal hiervan verslag gedaan worden.

Struikelstenen

In Oisterwijk is op 4 mei 2017 de werkgroep Struikelstenen opgericht. Voor oorlogsslachtoffers die vanwege hun geloof, huidskleur of geaardheid door de Duitse bezetter zijn opgepakt en in kampen omgekomen worden struikelstenen gelegd. Het gaat om 22 joodse mensen die in de kern Oisterwijk en Heukelom hebben gewoond, en tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn gedeporteerd en vermoord in een concentratiekamp.

De werkgroep functioneert zelfstandig maar is onderdeel van de Stichting Behoud Joodse begraafplaats Oisterwijk.

In september 2017 zijn de struikelstenen besteld. In maart 2019 zijn de eerste 11 struikelstenen gelegd tijdens een bijzondere, indrukwekkende en emotionele plechtigheid in het bijzijn van 35 nabestaanden uit 7 verschillende landen. In 2020 zullen de laatste 11 stenen gelegd worden.

De struikelstenenwerkgroep waardeert de ondersteuning van het bestuur zeer en ook de praktische uitvoering bij het inzamelen van giften en bijdrages.

Oisterwijk, 1 juni 2019

J. Germans (secretaris)

w.g

K. Welmers (voorzitter)

w.g.

Vastgesteld in de algemene bestuursvergadering van 12 augustus 2019